

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'OYALAR

TA'LIM JARAYONLARINI TASHKIL ETISHDA ZAMONAVIY METODLAR VA AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TEKNOLOGIYALARINI QO'LLASH

Dehqonova Zilolahon Mirzaevna

*Farg'ona viloyati pedagoglarni yangi metodikalarga o'rgatish milliy markazi
o'qituvchisi, e-mail: zilolaziyo@umail.uz, telefon:
(998) 907607575.*

Дехконова Зилола Мирзаевна

*Преподаватель Ферганского областного национального центра подготовки
педагогов новым методам, e-mail: zilolaziyo@umail.uz, телефон: (998) 907607575.*

Dekhkonova Zilolahon Mirzaevna

*Teacher of the Fergana Regional National Center for Training Teachers in New
Methods, e-mail: zilolaziyo@umail.uz, telefon:
(998) 907607575.*

Annotatsiya: *Bugungi kunda ta'lim jarayonlarida zamonaviy metodlarni joriy etish va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini (AKT) qo'llash muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ushbu maqolada AKT vositalarining ta'lim sifatini oshirishdagi o'rni, zamonaviy o'qitish metodlari va ularning afzalliklari, shuningdek, ular asosida shakllantiriladigan interaktiv muhit haqida so'z yuritiladi.*

Абстрактный: *Сегодня большое значение приобретает внедрение современных методов и использование информационно-коммуникационных технологий (ИКТ) в образовательном процессе. В данной статье говорится о роли инструментов ИКТ в повышении качества образования, современных методах обучения и их преимуществах, а также созданной на их основе интерактивной среде.*

Abstract: *Today, the introduction of modern methods and the use of information and communication technologies (ICT) in educational processes is gaining importance. This article discusses the role of ICT tools in improving the quality of education, modern teaching methods and their advantages, as well as the interactive environment formed on their basis.*

Kalit so'zlar: *zamonaviy metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, ta'lim jarayoni, interaktiv o'qitish, masofaviy ta'lim.*

Kirish. *Zamonaviy jamiyatning tez sur'atlarda rivojlanishi ta'lim tizimiga yangi vazifalarni yuklamoqda. O'quvchilarning intellektual salohiyatini oshirish, ularni innovatsion g'oyalarga moyil qilib tarbiyalash va raqamli savodxonlikni shakllantirish bugungi kunda ta'lim jarayonining asosiy maqsadlaridan biri hisoblanadi. Ushbu maqsadlarga erishishda zamonaviy pedagogik metodlar va axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) muhim o'rin tutadi. Ushbu maqolada maktablarda zamonaviy metodlar va AKTning qo'llanilishining afzalliklari, ularning ta'lim jarayoniga ta'siri hamda joriy etishdagi muammolar va yechimlar o'rganiladi.*

Zamonaviy metodlarning ahamiyati

Zamonaviy ta'lim metodlari o'qitish jarayonini qiziqarli, samarali va interaktiv tarzda tashkil etishga imkon beradi. Quyidagi metodlar bunga misol bo'ladi:

1. **Muammo asosida o'qitish** (Problem-Based Learning): O'quvchilarni mustaqil fikrlashga o'rgatadi, mantiqiy tahlil qilish va muammolarni hal etish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

2. **Loyiha usuli** (Project-Based Learning): O'quvchilar amaliy ishlar orqali nazariy bilimlarni hayotga tatbiq qilish imkoniyatiga ega bo'ladi.

3. **Gamifikatsiya**: O'yin elementlarini o'quv jarayoniga kiritish orqali o'quvchilarni rag'batlantiradi.

4. Interaktiv o'qitish usullari

Bu usullar dars jarayonida o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlaydi. Masalan, interaktiv savol-javoblar, muhokamalar orqali mavzuni chuqurroq o'zlashtirish.

5. Gamifikatsiya (o'yinlashtirish)

Darslarga o'yin elementlarini kiritish orqali o'quvchilarda qiziqish uyg'otish va motivatsiyani oshirishga yordam beradi.

AKTning ta'lim dagi o'rni

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari ta'lim jarayonini raqamli vositalar yordamida boyitadi va quyidagi afzalliklarni taqdim etadi:

1. **Masofaviy ta'lim**: Internet orqali kurslar tashkil etish va bilimlarni olish imkoniyati kengayadi.

2. **Multimedia materiallaridan foydalanish**: Video, audio, grafik va interaktiv dasturlar yordamida o'quv materiallari tushunarliroq bo'ladi.

3. **Virtual laboratoriyalar va simulyatsiyalar**: Ilmiy tajribalarni xavfsiz va arzonroq sharoitda o'tkazish imkonini beradi.

4. **O'quvchilar faoliyatini tahlil qilish**: Elektron jurnal va platformalar orqali o'quvchilar yutuqlarini kuzatish va tahlil qilish osonlashadi.

Zamonaviy ta'lim muhitini yaratish

Ta'lim jarayonida zamonaviy texnologiyalarni joriy etishdan oldin quyidagilarni e'tiborga olish zarur:

- O'qituvchilarning AKT vositalarini qo'llash bo'yicha malakasini oshirish.
- Ta'lim muassasalarini zamonaviy texnik jihozlar bilan ta'minlash.
- O'quvchilarning texnologik savodxonligini oshirish.

Shuningdek, interaktiv ta'lim platformalari (Moodle, Google Classroom, Microsoft Teams) yordamida samaradorlikni yanada oshirish mumkin.

AKT va zamonaviy metodlarni joriy etishdagi muammolar

1. Moliya va infratuzilma yetishmovchiligi

Maktablarni texnik vositalar va internet bilan ta'minlashda moliyaviy resurslar yetishmovchiligi kuzatiladi.

2. O'qituvchilarning malaka darajasi

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'OYALAR

AKT va zamonaviy metodlardan foydalanish bo'yicha o'qituvchilarning ko'nikmalari yetarli darajada emas.

3. **Teng imkoniyatlar masalasi**

Ayrim o'quvchilarning AKT vositalariga, xususan, internet va kompyuterga kirish imkoniyatlari cheklangan.

4. **Sog'liq va texnologiyaga bog'liqlik xavfi**

AKTning haddan tashqari qo'llanilishi o'quvchilarning sog'lig'iga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Yechimlar

1. **Texnologik infratuzilmani rivojlantirish**

Maktablarni texnik vositalar bilan ta'minlashda davlat va xususiy sektor o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantirish.

2. **O'qituvchilarni tayyorlash va malakasini oshirish**

AKT va zamonaviy pedagogik metodlar bo'yicha o'qituvchilar uchun maxsus treninglar tashkil qilish.

3. **O'quvchilarga teng imkoniyatlar yaratish**

Internetga cheklangan kirish imkoniyati bo'lgan hududlarda oflayn resurslardan foydalanish.

4. **Sog'liqni saqlash choralari**

AKTdan foydalanish vaqtini nazorat qilish va jismoniy faollikka e'tibor qaratish.

Xulosa. Zamonaviy metodlar va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini ta'lim jarayoniga integratsiya qilish ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarning bilim olish jarayonini tezlashtirish va interaktiv hamkorlikni mustahkamlashda muhim rol o'ynaydi. Kelajakda ushbu texnologiyalar va metodlarni yanada rivojlantirish orqali ta'lim tizimi raqobatbardoshligini oshirishga erishiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Andreeva, G. M. (2019). **Pedagogik texnologiyalar va ta'lim metodlari.** Moskva: Pedagogika nashriyoti.
2. Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (2019). **Collaborative learning: Methods and Applications.** Cambridge University Press.
3. Vygotsky, L. S. (1978). **Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes.** Harvard University Press.
4. PhET Interactive Simulations. (2023). **Virtual Laboratory Tools.** URL: <https://phet.colorado.edu>
5. UNESCO. (2021). **Digital Learning in Schools: Global Trends and Best Practices.** URL: <https://unesco.org>
6. Ta'lim resurslari portali. (2023). **Maktablarda innovatsion ta'lim .** URL: <https://edu.uz>